

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НОВОУШИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою

«31» серпня 2023р.

ПОГОДЖЕНО

Директорка коледжу

 Мирослава ІВАСИК

«31» серпня 2023р.

ПЛАН ВИХОВНОЇ РОБОТИ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«НОВОУШИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

на 2023-2024 навчальний рік

МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ, ГОЛОВНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У період війни, яку російська федерація розв'язала і веде проти України, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на **посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді** - формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей. Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання як основні складові національно-патріотичного виховання, як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності за природу як за національне багатство, здорового способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Виховна діяльність у ВСП НФК ЗВО ПДУ є важливою складовою освітнього процесу та направлена на пошук і впровадження нових ефективних форм для забезпечення всебічного і гармонійного розвитку студентів

Для проведення комплексу організаційно-виховних заходів, які сприяють досягненню цієї мети, в коледжі складається перспективний план виховної роботи на навчальний рік.

ПРОВІДНІ ЗАВДАННЯ:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;
- підвищення престижу військової служби, а звідси - культивування ставлення до військовослужбовця як до захисника України, героя;

- сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини
- готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;
- виховання екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, почуття відповідальності за неї як за національне багатство, основи життя на землі;
- формування толерантного ставлення до інших, народів, культур і традицій;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, відповідального ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури;
- спонукання зростаючої особистості до активної протидії- українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму;
- розвиток духовності і моральності у суспільстві, утвердження традиційних сімейних цінностей

ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ:

- **принцип національної спрямованості**, що передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, природи, українського народу, шанобливого ставлення до його культури історії, традицій; поваги до культури всіх народів, які населяють Україну; здатності зберігати свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;
- **принцип самоактивності й саморегуляції** забезпечує розвиток у вихованця суб'єктних характеристик, формує здатність до критичності й самокритичності, до прийняття самостійних рішень: виробляє громадянську позицію особистості, почуття відповідальності за її реалізацію в діях та вчинках;
- **принцип полікультурності** передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, створення для цього необхідних передумов: формування відкритості, толерантного ставлення до

загальнолюдської;

- **принцип культуровідповідності** задля формування базової культури особистості на основі набутого морально-етичного досвіду людства;
- **принцип соціальної відповідності** обумовлює потребу узгодження змісту і методів національно-патріотичного виховання з реальною соціальною ситуацією, в якій організовується виховний процес, і має на меті виховання в дітей і молоді готовності до захисту України та ефективного розв'язання життєвих проблем на основі сформованих цінностей;
- **принцип історичної і соціальної пам'яті** спрямований на збереження духовно-моральної і культурно-історичної спадщини українців та відтворює її у реконструйованих і осучаснених формах і методах діяльності;
- **принцип міжпоколінної наступності**, який зберігає для нащадків зразки української культури етнокультури народів, що живуть в Україні.
- **принцип демократичності** - визнання академічною спільнотою права кожного на свободу виявлення своєї творчої індивідуальності, усунення авторитарних методів виховання;
- **принцип єдності навчальної та виховної діяльності** - консолідації студентства та педагогічних працівників у єдину академічну спільноту, об'єднану спільною мораллю та ідеями;
- **принцип послідовності, системності** - при внесенні виховних аспектів у всі форми освітнього процесу зв'язок виховання з життям, трудовою діяльністю та продуктивною працею;
- **принципи пріоритету правової свідомості** - вихованні поваги до конституційних прав та свобод людини.

При плануванні виховної роботи з учасниками освітнього процесу радимо ознайомитись із матеріалами, надісланими Міністерством освіти і науки України у 2022 році, зокрема:

1. «Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році» від 02.08.2022 р. №18794-22 Ресурс доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-diialnosti-psihologichnoyi-sluzhbi-usistemi-osviti-v-20222023-navchalnomu-roci>

2. «Щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією російської

[agresiyeyu-rosijskoyi-federaciyi-nateritoriyi-ukrayini](#)

3. «Про Рекомендації щодо усунення ризиків торгівлі людьми у зв'язку з війною в Україні та гуманітарної кризи» від 14.06.2022 р. № 1/6355-22

Ресурс доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rekomendaciyi-shodo-usunennya-rizikivtorgivli-lyudmi-u-zvyazku-z-viinoyu-v-ukrayini-ia^itaпкагпоуи-кгігоуи>

4. «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» від 10.06.2022р. № 1/6267-22

Ресурс доступу:

<https://imzo.gov.ua/2022/06/13/lyst-mon-vid-10-06-2022-1-6267-22-prodeiaki-pytannia-natsional-no-patriotychnoho-vykhovannia-v-zakladakh-osvityukrainy/>

5. «Про запобігання та протидію домашньому насильству в умовах воєнного стану в Україні» від 30.05.2022 № 1/5735-22

Ресурс доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zapobigannya-ta-protidiyu-domashnomunasilstvu-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>

6. «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні» від 13.05.2022 р. № 1/5119-22 Ресурс доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zdiisnennya-preventivnih-zahodiv-seredditei-ta-molodi-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>

7. «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» від 29.03.2022 р. № 1/3737-22 Ресурс доступу

<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zabezpechennya-psihologichnogosuprovodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>

8. «Щодо запобігання торгівлі людьми в умовах воєнної агресії» від 25.03.2022 р. № 1/3663-22 Ресурс доступу

<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-zapobigannya-torgivli-lyudmi-v-umovah-voyennovi-agresiyi>

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИХОВАННЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ

<i>№п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЗАХОДІВ</i>	<i>ТЕРМІН ВИКОНАННЯ</i>	<i>ВИКОНАВЦІ</i>
1	Складання і затвердження плану виховної роботи коледжу на 2023-2024 навчальний рік	До 20 вересня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи
2	Складання і затвердження плану роботи студентського самоврядування на 2023/2024 н.р. в умовах воєнного стану	До 20 вересня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, голова студентського самоврядування
3	Складання і затвердження плану роботи бібліотеки на 2023/2024 н.р. в умовах воєнного	Вересень	Завідувач бібліотекою
4	Складання і затвердження плану виховної роботи в студентському гуртожитку на 2023/2024 н.р. в умовах воєнного стану	вересень	Вихователь гуртожитку
5	Складання і затвердження плану роботи кураторів академічних груп на I-II-ий семестри 2023/2024 н.р. в умовах воєнного стану	вересень	Голова методичного об'єднання кураторів груп, куратори академічних груп
6	Складання і затвердження плану роботи практичного психолога на 2023/2024 н.р. в умовах воєнного стану	вересень	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, практичний психолог
7	Вибори активу академічних груп	I тиждень вересня	Куратори академічних груп
8	Збір соціальних даних та анкетування студентів нового набору	вересень	Голова методичного об'єднання кураторів груп, куратори академічних груп.
9	Проведення інструктажів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки та безпеки	II-тиждень вересня	Інженер з охорони праці куратори академічних груп

10	Проведення планових засідань студентського самоврядування коледжу	кожен другий вівторок місяця протягом року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, голова студентського самоврядування коледжу, голова МО кураторів академічних груп
11	Проведення старостату академічних груп	щомісяця	Директор коледжу, Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, голова студентського самоврядування коледжу, старости академічних груп
12	Проведення годин корпоративної культури спілкування в академічних групах на курсах	за розкладом протягом року	Куратори академічних груп
13	Проведення планових засідань методичного об'єднання кураторів груп	щомісяця	Голова методичного об'єднання кураторів груп, куратори академічних груп

II. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Спрямоване на формування національної свідомості і відповідальності за долю України; виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті; культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.); виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій.

№п/п	ЗМІСТ ЗАХОДІВ	ТЕРМІН ВИКОНАННЯ	ВИКОНАВЦІ
1	Проведення першої лекції зі студентами: - "Живе і буде жити Україна, ніхто не спинить крил наших політ!"	1 вересня	Директор коледжу, Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп
2	Заходи до Міжнародного день грамотності: - урок грамотності «Національний скарб - знання» ; - мовний калейдоскоп «Мово моя рідна - мово українська» ; - година спілкування «Бібліотека - безмежне джерело знань» ; - бесіда «Ріка мого народу» .	08 вересня	Куратори академічних груп, викладачі історії, завідувач бібліотекою коледжу
3	Інформаційна бесіда до Всесвітнього дня боротьби з тероризмом «Протидія тероризму - запорука внутрішньої безпеки держави»	11 вересня	Куратори академічних груп
4	Патріотичний флешмоб «Ми - за мир» до Міжнародного дня миру	21 вересня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, студентське самоврядування коледжу.

	пам'яті трагедії Бабиного Яру		соціально-гуманітарної та виховної роботи, викладачі соціально-гуманітарних
6	<p>До Дня захисників і захисниць України, Дня Українського козацтва, Дня утворення Української повстанської армії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - меморіальні екскурсії: організація поїздок до історичних пам'ятників та меморіальних комплексів, щоб покласти квіти на могили Героїв та вшанувати пам'ять про жертви війни; - показ фільмів та документальних стрічок про війну, подвиги героїв та національну гордість; - патріотична майстерня: майстер-клас з виготовлення оберегів для військових, які боронять землі України від російської агресії; - спортивне свято «Козацькі розваги» 	1 жовтня (указ президента України №455/2023)	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, голова студентського самоврядування, голова МО кураторів академічних груп
7	Мовний квест до міжнародного дня української писемності	27 жовтня (указ президента України №455/2023)	Циклова комісія гуманітарних дисциплін
8	<p>До Дня Гідності та Свободи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформаційні години пам'яті «Пам'ятаємо подвиг Героїв Небесної Сотні»; - віртуальні екскурсії місцями Революції Гідності «Віпні творять майбутнє». 	21 листопада	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, завідувач бібліотекою

9	<p>90-ті роковини Голодомору 1932-1933 років в Україні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформаційна година пам'яті і скорботи «Голод 33-го - біль душі і пам'ять серця»; - виставка фотоматеріалів та публіцистичної літератури «І пам'яті свіча не згасне»; 	25 листопада	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, завідувач бібліотекою, викладачі соціально-гуманітарних дисциплін
10	<p>До Дня Збройних Сил України:</p> <ul style="list-style-type: none"> - урок мужності «Історія становлення Збройних Сил України»; - благодійна акція «Перемога в єднанні»; - лекція «Про важливе»: запрошення гостей - істориків та учасників війни, які розповідатимуть студентам про історичний контекст та героїчні подвиги; - фільмові вечори: показ воєнних фільмів або документальних стрічок про історію та героїзм українських військових; 	06 грудня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, завідувач бібліотекою, викладач дисципліни Захист України
11	Благодійна акція для воїнів ЗСУ «Зустрічайте Миколая!»	6 грудня	Педагогічний та студентський колективи коледжу
12	Флешмоб, присвячений Всесвітньому дню української хустки «Хустка-чарівниця»	7 грудня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, педагогічний та студентський колективи коледжу

	<ul style="list-style-type: none"> - святковий хендмейд «Намісто новорічних див» (майстер клас створення ялинкових прикрас); - фольклорна веселка «Колядуємо, щедрюємо»; - літературна година святкових спокус «Україна. Смаколики. Різдво»; - різдвяне свято «Колядують зорі на Різдво Христове»; - онлайн-віншування «Із Різдвом Христовим щиро вітаєм! Миру, щастя й здоров'я усім вам бажаєм!»; 		<p>виховної роботи, куратори академічних груп, голова студентського самоврядування коледжу, педагогічний та студентський колективи коледжу</p>
14	<p>Інформаційна година «Символ твоєї свободи» до Дня Державного Герба України</p>	9 лютого 2024 року	Куратори академічних груп
15	<p>До Дня вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - онлайн - презентація «Революція Гідності, охрещена кров'ю»; - історичний хроноскоп "Пам'ятай - ти нащадок Героїв!"; - виховні години, присвячені вшануванню пам'яті Героїв Небесної сотні «Нескорені Герої»; 	20 лютого 2024 року	<p>Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, голова студентського самоврядування коледжу, педагогічний та студентський колективи коледжу</p>
16	<ul style="list-style-type: none"> - Заходи до Міжнародного дня рідної мови: «Співаємо про тебе, рідна мово»; тематичні бесіди «Твоя мова - твоя перемога!» 	21 лютого 2024 року	<p>Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи куратори академічних груп, викладачі української мови</p>

17	ПАМ'ЯТАЙМО!!! Початок війни Росії проти України «УСІ МОЛИМОСЬ ЗА ПЕРЕМОГУ»	24 лютого 2024 року	Працівники коледжу
18	До дня народження Тараса Шевченка; - літературно-музичний ранок «Своє життя він присвятив народу» ; - поетичний колаж «Сторінками "Кобзаря"» ; - літературний квіз "Шевченкове слово в	9 березня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, викладачі соціально-гуманітарних дисциплін, завідувач бібліотекою куратори академічних груп
19	Флешмоб до Дня Державного Гімну України (спільне виконання гімну України)	10 березня 2024 року	Працівники коледжу
20	Година пам'яті «В серцях і книгах пам'ять про війну» до Дня пам'яті та примирення в Україні	8 травня 2024 року	Викладачі історії, куратори академічних груп
21	Заходи до День Європи в Україні: - фотовиставка за участю студентів та викладачів коледжу на тему «Я та Європа» ; - лекція та медіапрезентація для студентів I-II курсів, присвяченні святкуванню Дню	9 травня 2024 року	Куратори академічних груп, викладачі іноземних мов
22	До Дня вишиванки - парад вишиванок «У рідному краї цвітуть вишиванки»	16 травня 2024 року	Педагогічний та студентський колективи

	кримськотатарського народу та Дня скорботи і пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу		соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, викладачі
24	Історичний екскурс до Дня визволення Маріуполя від російських окупантів «Пам'ятаємо про АЗОВ»	13 червня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, Куратори
25	Заходи до Дня Конституції України: - Історичний колаж «Як Україна отримала Конституцію»; - гра-квіз «Юні знавці Конституції»; - правові години «Нехай панує на землі закон, добро і справедливість»	28 червня 2024 року	Куратори академічних груп, викладачі правознавства
26	Загальнонаціональна хвилина мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України	щоденно 0 9.00 год.	Усі працівники та студенти коледжу

III. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Художньо-естетичне виховання спрямоване на розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей творчої діяльності; формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях на кращих надбаннях світової культури; вироблення умінь примножувати культурно- мистецькі надбання народу, відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті.

<i>№п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЗАХОДІВ</i>	<i>ТЕРМІН ВИКОНАННЯ</i>	<i>ВИКОНАВЦІ</i>
1	Урочиста лінійка, присвячена Дню знань	27 серпня	Директор коледжу, голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи голова студентського самоврядування коледжу, педагогічний колектив, працівники коледжу
2	Дебют першокурсника	02 жовтня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, голова студентського самоврядування, куратори академічних груп нового набору
3	До Всеукраїнського Дня бібліотеки: <ul style="list-style-type: none">- інформаційна година «У тиші храму, де живуть слова!»;- конкурс творчих робіт «Книга і бібліотека у моєму житті»;- екскурс «Безцінний світ ретро книги»;- відео-мандрівка «Бібліотеки світу»;- добродійна акція «Подаруй бібліотеці	30 вересня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, завідувач відділенням, куратори академічних груп, студентське самоврядування коледжу

	Освітня порада-вітання до дня працівника освіти	жовтень	Голова професійного комітету, голови циклових комісій
5	Програма До Дня працівників освіти: <ul style="list-style-type: none"> - випуск коледжанської стіннівки «Викладач — герой сучасності під час війни»; - розважальна програма до Дня вчителя «Вітаємо» - святкові ранкові вітання до Дня вчителя 	6 жовтня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, студентське самоврядування коледжу
6	Студентський благодійний ярмарок «Дари осені»	28 вересня- 05 жовтня	Куратори груп нового набору, студентське самоврядування коледжу
7	Програма до Міжнародного дня студента: <ul style="list-style-type: none"> - святкова зустріч студентського активу з адміністрацією коледжу; - Святкова вечірка «Your best stud party» 	17 листопада	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, студентське самоврядування коледжу, куратори академічних груп
8	Програма заходів до Дня Святого Валентина: <ul style="list-style-type: none"> - сервіс обміну валентинками «Пошта кохання»; - випуск святкових стіннівок «З коханням в серці наближаємо перемогу»; - перегляд і обговорення фільму «День Святого Валентина» 	14 лютого 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, студентське самоврядування, куратори академічних груп, вихователь гуртожитку

			соціально-гуманітарної та виховної роботи
10	Творчий звіт колективу художньої самодіяльності	квітень 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, керівник гуртка
12	Цикл заходів до Дня матері в Україні: - флешмоб « Подякуй мамі захисника »; - поетичний зорепад « Благослови, Берегине-мати! »;	12 травня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп
13	Цикл заходів до Дня батька (День тата): - година поезії « Родина, родина від батька до сина »; - виховні хвилини на тему: « Навчи мене батьку, жити на світі »; - фотовиставка: « Тато захисник своєї сім'ї і своєї родини »	16 червня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп
14	Урочистості з нагоди вручення дипломів « Віват, випускники! »	червень	Дирекція коледжу, Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори випускних груп
15	Дні відкритих дверей	протягом року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори
16	Профорієнтаційна робота	протягом року	Викладачі коледжу

IV. ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ

Спрямоване на формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури; оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування; виховання почуттів відповідальності за природу як національне багатство; виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

<i>№п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЗАХОДІВ</i>	<i>ТЕРМІН ВИКОНАННЯ</i>	<i>ВИКОНАВЦІ</i>
1	Проведення лекцій, бесід, конференцій екологічного виховання.	Протягом року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, викладачі природничих дисциплін, куратори академічних груп
2	Форум студентських проектів « Збережемо Землю! » до Всесвітнього дня землі	20 березня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, студентське самоврядування
3	Цикл заходів до Всесвітнього дня водних ресурсів: <ul style="list-style-type: none">- виховна година "Воду потрібно берегти!!!";- екологічний квест «Вода для всіх»;- круглий стіл на тему: «Вплив зміни клімату на водні ресурси та сільське господарство»;	22 березня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, студентське самоврядування

	<p>навколишнього середовища (День довкілля):</p> <ul style="list-style-type: none"> - трудова акція “Посади і збережи дерево”; - висвітлення на сайті закладу та сторінках коледжу у соцмережах BaseBook, Instagram інформацію про проведення заходів; - фотовиставка «Краса землі моєї України»; - виховні години “Збережемо чистим довкілля” 		<p>соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, студентське самоврядування, викладачі спеціальності «Лісове господарство»</p>
5	<p>Виховний захід «Матері-землі даруємо найкращі квіти» до Всесвітнього дня Матері-Землі (Міжнародний день Землі)</p>	22 квітня 2024 року	<p>Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, викладачі спеціальності «Лісове господарство»</p>
6	<p>Цикл заходів до Міжнародного дня пам’яті жертв радіаційних аварій і катастроф (Міжнародний день пам’яті про чорнобильську катастрофу):</p> <ul style="list-style-type: none"> - сторичний репортаж «Чорнобиль в серці України, а тінь його по всій Землі»; - година пам’яті «Чорнобиль не має минулого часу»; - тематична книжкова виставка у бібліотеці «Із чорнобильського вогню в безсмертя»; - перегляд відеофільмів «Чорнобиль - пам’ять України», «На Чорнобиль журавлі летіли», «За годину до вибуху», «Мужність і біль Чорнобиля»; <p>круглий стіл «Чи можливий новий Чорнобиль?»</p>	26 квітня 2024 року	<p>Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, викладачі соціально-гуманітарних дисциплін, завідувач бібліотекою</p>

7	Виховні заходи до Міжнародного дня захисту клімату	15 травня 2024 року	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп
8	Інформаційні година до Всесвітнього дня боротьби з опустелюванням і засухою	17 червня 2024 року	Викладачі циклової комісії природничих дисциплін, куратори академічних груп

Спрямоване на виховання відповідного ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя формування знань і навичок фізичної культури в житті людини; забезпечення повноцінного фізичного розвитку студентів; фізичне, духовне та психічне загартування; формування потреб у безпечній поведінці протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань; створення умов для активного відпочинку студентів.

<i>№п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЗАХОДІВ</i>	<i>ТЕРМІН ВИКОНАННЯ</i>	<i>ВИКОНАВЦІ</i>
1	Організація спортивних секцій та груп здоров'я	I- II тиждень вересень	Керівник фізичного виховання, викладач фізичного виховання
2	Проведення Олімпійського тижня, присвяченого Дню фізичної культури та спорту: - чемпіонат селища з пауерліфтингу - відкриття студентської спартакіади 2023-2024; - Проведення Олімпійського тижня, присвяченого Дню фізичної культури та спорту: - тематичні години «Здоров'я - найдорожчий скарб»; - веселі старты «Пізнай самого себе»; - турнір з мініфутболу серед юнаків I-II курсів; - змагання з волейболу; - змагання зі спортивних ігор «Старты надій»	ВЕРЕСЕНЬ	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, керівник фізичного виховання, викладач фізичного виховання Медична сестра

	культури і здорового способу життя		
4	Спортивні змагання « Козацькі забави 2023 »	01 жовтня	Керівник фізичного виховання викладач фізичного виховання
5	Бесіди щодо психологічної підтримки під час війни: « Як контролювати емоційний стан під час воєнного стану? »	протягом року	Практичний психолог коледжу, куратори академічних груп
6	« Здорова молодь — здорова нація » профілактика венеричних захворювань (зустріч з профільними лікарями)	за планом роботи кураторів груп	Медична сестра, куратори академічних груп
7	Профілактичний марафон: « Дві сторони позитивного життя », « Молодь за життя без СНІДу » до Міжнародного дня боротьби зі СНІДом та солідарності з ВІЛ- позитивними людьми	01 грудня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, медична сестра коледжу, практичний психолог,
8	Інформаційні години до Всесвітнього дня боротьби проти раку « Знати, щоб перемогти »	4 лютого 2024 року	Медична сестра коледжу, куратори академічних груп
9	Інформаційне заняття « На варті свого здоров'я » до Всесвітнього дня здоров'я	7 квітня 2024 року	Медична сестра коледжу, куратори академічних груп
10	Акція « Міняю цигарку на цукерку » до Всесвітнього дня без тютюну	31 травня 2024 року	Студентська організація коледжу

Спрямоване вироблення у студентської молоді імунитету до негативних впливів соціального оточення профілактику і корекцію асоціальних проявів у поведінці дітей і молоді, на їх допомогу і захист, на прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина; виховання поваги до Конституції, Законів України, державних символів України; виховання громадянського обов'язку перед Україною суспільством; формування політичної та правової культури особистості; залучення студентської молоді до участі у добровільних акціях і розвитку волонтерського руху.

<i>№п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЗАХОДІВ</i>	<i>ТЕРМІН ВИКОНАННЯ</i>	<i>ВИКОНАВЦІ</i>
1	<p>Кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів, надання соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства та торгівлі людьми</p> <p>https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/materialy-dlia-vykorystannia-v-roboti-pid-chas-voienykh-diy/krashchi-praktyky-psykholoho-pedahohichnoho-suprovidu-ta-pidtrymky-uchasnykiv-osvitn-oho-protsehu-v-umovakh-voienykh-diy-i-zbroynykh-konfliktiv-nadannia-sotsial-no-psykholohichnoi-dopomohy-postrazhda/</p>	вересень	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, практичний психолог, соціальний педагог

	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДЛІТКІВ»	ІНФОРМАЦІОНІ ВИХОВНОЇ ГОДИНИ В ГРУПІ	
3	Спільне засідання студентської організації та адміністрації коледжу з питань соціального захисту студентів	вересень	Директорка коледжу, Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, студентське самоврядування коледжу
4	До Всеукраїнського тижня права: <ul style="list-style-type: none"> - лінійка «Закон і совість». Відкриття тижня правових знань; - цикл лекції «Знай та поважай свої права»; - година корпоративної культури спілкування на тему: «Сторінками Загальної декларації прав людини»; 	10 грудня	Голова Ради соціально-гуманітарної та виховної роботи, куратори академічних груп, викладач правознавства
5	Інформаційні години спілкування: <ul style="list-style-type: none"> - «Кожна дитина має право на щасливе дитинство»; - «Свої права ти добре знай, їх шануй і захищай»; - «Там, де права, там і відповідальність» 	протягом року	Куратори академічних груп
6	Виставка літератури в бібліотеці « Про права дітей »	протягом року	Завідувач бібліотекою
7	Індивідуальні бесіди з батьками « Як допомогти дитині подолати проблеми підліткового віку »	протягом року	Куратори академічних груп
8	Інформаційні бесіди про правила поведінки в умовах воєнного стану	Перше засідання інформаційної	Куратори академічних груп

9	Здійснювати контроль щодо виявлення и поширення фактів булінгу, жорстокого поводження зі студентами та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності	протягом року	Куратори академічних груп
10	Постійні профілактичні заходи щодо виявлення ознак вживання студентами алкоголю, тютюну, наркотиків тощо	протягом року	Куратори академічних груп
11	Залучення до роботи зі студентами «групи ризику» практичного психолога та працівників правоохоронних органів	за необхідністю	Куратори академічних груп
12	Анкетування в групі з метою виявлення фактів насильства, булінгу	протягом року	Куратори академічних груп
13	Тренінг зі студентами коледжу « Навчання навичкам протидії булінгу »	за планом роботи кураторів академічних груп	Куратори академічних груп, соціальний педагог
14	Корисні посилання щодо теми антибулінгу https://mon.2ov.ua/ua/osvita/za2alna-serednya-osvita/protidiva-bulin2u/korisni-posilannva-shodo-temi-antibulin2u	протягом року	Куратори академічних груп

Спрямована на необхідні умови для вільного розвитку особистості, формування колективів студентських груп, встановлення зворотного зв'язку з батьками студентів.

<i>№п/п</i>	<i>ЗМІСТ ЗАХОДІВ</i>	<i>ТЕРМІН ВИКОНАННЯ</i>	<i>ВИКОНАВЦІ</i>
1	Встановити форми постійного зв'язку з батьками студентів I курсу	вересень	Голова методичного об'єднання кураторів груп, куратори академічних груп
2	Систематична індивідуальна робота зі студентами з метою виявлення їх індивідуальних здібностей	протягом року	Голова методичного об'єднання кураторів груп, куратори академічних груп, соціальний педагог
3	Обстеження житлово-побутових умов студентів у гуртожитку	протягом року	Куратори академічних груп
4	Інформування батьків про успішність та дисципліну студентів	протягом року	Куратори академічних груп
5	Зустріч батьків студентів нового набору з адміністрацією коледжу з питань організації навчання	за планом роботи куратора академічної групи	Голова методичного об'єднання кураторів груп, куратори академічних груп, адміністрація коледжу
6	Рейд-перевірка з батьками в гуртожитку по зайнятості студентів у вечірній час	протягом року	Куратори академічних груп
7	Психологічний всеобуч для батьків (анкетування для батьків)	двічі на рік (за планом)	Куратори академічних груп, соціальний педагог

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр-кт Берестейський, 10. м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
Е-іаіаІ: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Департаменти (управління) освіти і
науки обласних, Київської міської
військових адміністрацій

Заклади післядипломної педагогічної
освіти

Щодо організації виховного процесу в закладах
освіти у 2023/2024 навчальному році

Міністерство освіти і науки надсилає для практичного використання інформаційні матеріали щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році.

Зміст листа просимо довести до відома керівників органів управління освітою різного рівня, керівників закладів освіти з метою об'єднання зусиль педагогічної та громадської спільнот на засадах взаєморозуміння та співробітництва щодо захисту прав і свобод, формування у дітей ціннісних життєвих навичок та моделей поведінки.

Додаток: на 19 арк.

Заступник Міністра

Андрій Сташків

Овчаренко В.М. (044) 481-32-51 Ганчева В.І. (044) 248 21
80

МОН № 1/12702-23 від 24.08.2023

Підписав: Сташків Андрій Борисович

Сертифікат: ЗБАА9288358ЕС003040000005ВА23600509ВВ900 Дійсний:
з 25.05.2023 0:00:00 по 24.05.2025 23:59:59

Інформаційні матеріали щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році

У сучасних суспільно-політичних умовах, коли Україна зусиллями українських військових, добровольців, волонтерів відстоює свою свободу і територіальну цілісність, пріоритетного значення набуває виховання дітей та учнівської молоді. Події, які відбуваються після повномасштабного вторгнення російських військ на територію України дають підстави стверджувати, що переважна більшість громадян України виявили високу патріотичну свідомість та міцну громадянську позицію. Це є свідченням системної, цілеспрямованої виховної роботи педагогічних колективів закладів освіти.

Законом України "Про повну загальну середню освіту" (стаття 15) визначено, що виховний процес у закладах освіти є невід'ємною складовою освітнього процесу і має ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях Українського народу, цінностях громадянського (вільного демократичного) суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини громадянина тощо. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Виховання в умовах війни надає новий імпульс духовному оздоровленню молоді, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав особистості. Воно має стимулювати розвиток суспільства, яке функціонує на засадах гуманізму, свободи, верховенства права, соціальної справедливості, гарантує умови для зростання добробуту людей.

Загальна соціокультурна ситуація, виклики щодо збереження цілісності й державності України, військова загроза, завдання консолідації суспільства, реформування системи освіти визначають нагальність підвищення уваги до виховного потенціалу освітнього середовища, а також до виховання базових соціальних цінностей суспільства, соціально- значущих якостей особистості, її компетентності й готовності до вияву відповідальної громадянської позиції і патріотизму.

Концепцією Нової української школи передбачено зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

Реалізація мети освіти має ґрунтуватися на **таких ціннісних орієнтирах**:
визнання унікальності й талановитості кожної особистості та заборона будь-яких форм дискримінації;
розвиток вільної особистості через підтримку самостійності, підприємливості й ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;

формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку дитини; забезпечення добробуту й безпеки завдяки створенню атмосфери довіри, взаємоповаги і взаємодопомоги у шкільному освітньому середовищі; заклад освіти має бути безпечним місцем, де запобігають насильству й булінгу (цькуванню), надають потрібну допомогу;

утвердження людської гідності та доброчесності, зокрема академічної, через виховання чесності, відваги, наполегливості, милосердя, доброти, справедливості, поваги до прав людини;

плекання любові до рідного краю, української культури, дбайливе ставлення до довкілля;

формування активної громадянської позиції, відповідального ставлення до Української держави, історії українського народу, державної мови.

Національно-патріотичне виховання

Законом України "Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності"

визначено, що метою державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є досягнення єдності в українському суспільстві шляхом подолання суперечностей соціокультурного, мовного, регіонального характеру на основі європейського та євроатлантичного курсу, забезпечення дотримання конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина.

Основними завданнями державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є формування у громадян України, у тому числі дітей та молоді, активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності; оборонної свідомості та громадянської стійкості; патріотизму; поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави; усунення впливу держави-агресора (держави-окупанта) в інформаційній, освітній, культурній сферах України; поширення інформації про ветеранів війни, формування у суспільстві традицій вшанування пам'яті загиблих (померлих) ветеранів війни; формування готовності громадян до виконання конституційного обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20> - Text

Патріотичне виховання здобувачів освіти стає пріоритетним напрямом в національній системі освіти. Актуальність патріотичного та духовного виховання юного покоління зумовлюються також і процесом формування в Україні громадянського суспільства, становлення єдиної нації.

Стратегією національно-патріотичного виховання, затвердженою Указом Президента України від 18 травня 2019 р. № 286, визначено основні складові національно-патріотичного виховання: громадсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання.

Національно-патріотичне виховання є важливим засобом громадянської освіти. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. №

1233-р схвалено Концепцію Державної цільової

соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року

Метою Програми є удосконалення та розвиток цілісної загальнодержавної політики національно-патріотичного виховання шляхом формування загальнолюдських цінностей, принципів любові і гордості за власну державу, її історію, мову, здобутки та досягнення у сфері культури, економіки, науки, спорту тощо.

Організація освітнього процесу закладів освіти з національно-патріотичного виховання передбачає виховання всесторонньо розвиненої особистості, здатної творчо мислити, активно творити в духовній і матеріальній сферах, самостійно й колективно виконувати суспільно важливі завдання, адекватно реагувати на виклики сучасності, пов'язані з боротьбою українського народу за незалежність.

Для досягнення зазначеної мети рекомендуємо такі напрями роботи:

1. Формування української національної ідентичності.
2. Вивчення державної та етнічної території українського народу.
3. Військово-патріотичне виховання.

З метою посилення національно-патріотичного виховання здобувачів освіти пропонуємо провести відповідні тематичні просвітницькі заходи (далі - заходи) у закладах освіти. Заходи передбачають увічнення пам'яті воїнів, загиблих захищаючи Батьківщину; формування розуміння кожним громадянином своєї ролі і місця в служінні Україні, особистої відповідальності за для виконання військового обов'язку в рядах Збройних Сил України; виховання гордості за Україну; формування глибокої пошани і шанування символів, символіки і історичних святих України.

Актуальними заходами є Уроки мужності, зустрічі з учасниками російсько-Української війни, волонтерами, відвідування військовослужбовців, які отримали поранення та проходять реабілітацію у медичних закладах, написання листів у рамках Всеукраїнської акції «Лист пораненому».

Пропонуємо у музеях при навчальних закладах створити постійно діючі стенди, що відображають події збройної боротьби українського народу за територіальну цілісність нашої країни, участь випускників навчальних закладів, односельців в антитерористичній операції та повномасштабній війні. При відзначенні національних свят та пам'ятних дат, зокрема Дня захисника та захисниці України, Дня Гідності і Свободи, Дня Збройних Сил України, Дня Соборності України, Дня повномасштабного вторгнення російських військ на територію України тощо, пропонується організовувати та провести науково-практичні конференції, семінари, круглі столи; військово-спортивні змагання, фестивалі-конкурси патріотичної пісні, прози і поезії, творів образотворчого мистецтва; відвідувати музеї бойової слави; вшановувати сучасних героїв-захисників України та пам'ять загиблих за свободу, єдність та незалежність українського народу. Пропонуємо провести конференцію на теми Україна - європейська держава, «Героїзм українців у творчості українських письменників» тощо. Пріоритетна роль в заходах надається активним методам, які базуються на демократичній взаємодії, спрямовані на самостійне відшукання

істини і сприяють формуванню самокритичності, творчості та ініціативи. Такими методами є: ситуаційно-рольові та імітаційні ігри, соціально-проектна діяльність, інтелектуальні аукціони, соціально-психологічні тренінги, проблемні соціальні та політичні ситуації, ситуації успіху, аналіз конфліктів і стилів поведінки, використання засобів комунікації, демократичний діалог, колективні творчі справи, використання інформаційних технологій тощо. Змістовим наповненням проектної діяльності можуть стати інформаційний проект «Україна - козацький край»; Соціальний проект «Зроби іграшку - підтримай воїна»; Творчий проект «Я - українець! Я - патріот!»; Проект милосердя «Родина і Україна» Волонтерський проект «Волонтер і сучасність» тощо.

Заходи мають бути спрямовані на формування у здобувачів освіти почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності, готовності у майбутньому до виконання обов'язків із захисту незалежності та територіальної цілісності держави, усвідомлення громадянського обов'язку із розвитку успішної країни та забезпечення власного добробуту в ній, сповідування європейських цінностей.

Під час проведення заходів рекомендуємо залучати до обговорення нагальних питань з патріотичного виховання молоді ветеранів війни, волонтерів, лідерів та активістів громадських організацій.

Обираючи форми, методи та прийоми роботи з дітьми молодшого шкільного віку, слід зважати на психологічні особливості: рівень розвитку мовлення, особливості мислення і сприймання інформації. Варто враховувати, що провідною діяльністю дітей цієї категорії є гра.

Метою проведення заходу для підліткового та юнацького віку є виховання у дусі патріотичного обов'язку, поваги до військової служби та готовності до захисту Вітчизни, до чинного законодавства й засад демократичної, правової держави. Заходи повинні мати спрямованість на формування оборонної свідомості, підвищення соціальної активності для участі у громадсько-політичному житті країни, мотивації молоді до набуття необхідних компетентностей у сфері безпеки й оборони.

Варто наголосити на понятті територіальної цілісності держави, згідно з яким територія держави є недоторканою від посягань з боку інших держав.

Доцільним є використання інтерактивних технологій: перегляд відеоматеріалів, віртуальних екскурсій та виставок; організація створення серії мотивувальних відеороликів, участь в акціях, флешмобах, конкурсах тощо. Це зробить урок більш цікавим та ефективним, допоможе кращому сприйняттю та засвоєнню учнями нових знань.

Рекомендуємо використовувати матеріали, що **підготовлені** Українським інститутом національної пам'яті такі як:

[Інформаційні матеріали до Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України \(uin.gov.ua\)](https://uin.gov.ua);

матеріали **освітнього проекту «Діалоги про війну»** що містить три відеорозмови учениці із ветеранами сучасної російсько-української війни на теми: «Що таке війна?», «Чому Росія прагне захопити Україну?» та «Що таке сучасна російсько-українська війна?» за покликанням: <https://uin.gov.ua/informacivni-materiali/vchvtelvam/videolekcivi/osvitniv-proyekt-dialogy-pro-vivnu>;

підбірка роликів «Революція Гідності. Сучасна війна.»:
[Документальний фільм «Вогнехрещ» - YouTube;](#)
серія короткометражних документальних фільмів «Жінки, які загинули за Україну», цикл [«Нескорені»;](#)
матеріали рубрики «Повномасштабне вторгнення Росії в Україну: історичний контекст» за посиланням: [Російсько-українська війна \(uinp.gov.ua\).](#)

Радимо висвітлювати проведені заходи на інтернет-ресурсах: офіційних сайтах закладів освіти, в соціальних мережах тощо. Відповідне інформаційне забезпечення сприятиме посиленню національно-патріотичного виховання здобувачів освіти, приверненню уваги міжнародної спільноти до подій в Україні, популяризації історії українського народу та української національної культури.

У важкі для всієї України часи, через військове вторгнення Росії, здобувачі освіти можуть бути корисними залучившись до благодійної діяльності та волонтерства.

Волонтерство має багато напрямів, і кожен учень, хто відчуває потребу допомагати, може обрати цікаву або близьку йому сферу діяльності.

Онлайн-волонтерство, або е-волонтерство. Ця діяльність реалізується вільно і свідомо на користь інших людей із єдиною умовою - вона має реалізуватися за допомогою інтернету. Наприклад, адміністративні завдання (модерація, координація), збирання пожертв, креативні завдання (створення вебсторінок, дизайн, редагування), реклама, інформаційне розповсюдження, долучення до українського кібервійська: приєднання до чатботів у Telegram, за допомогою яких можна блокувати канали розповсюдження дезінформації, розвінчувати міфи та фейки; віртуальне партизанство - надсилання скарг на прокремлівських агітаторів до адміністраторів соцмереж і чатів.

Доброчинна діяльність формує в учнів почуття відповідальності за доручену справу й тих людей, які потребують допомоги та підтримки, надає значущості їхній участі, допомагає на конкретних справах переконатися у власній спроможності розв'язувати проблеми своєї громади та згуртовувати небайдужих громадян і громадянок навколо їх розв'язання, знаходити ефективне партнерство.

Виховна ефективність праці зростає за умови, коли учні самі є її організаторами, а не лише виконавцями. Тому педагогам варто залучати школярів до пошуків об'єктів праці, її планування та організації колективу на її виконання. Це сприяє зацікавленості учнів у своєчасності та якості виконання трудових завдань; формуванню ініціативності, самостійності і відповідальності.

Виховна цінність суспільно корисної праці в тому, що школярі вчаться безкорисливо робити добрі справи, усвідомлюють необхідність поєднання суспільних та особистих інтересів.

Виховання здорового способу життя.

Питання безпеки закладів освіти та забезпечення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти та організації безпечного освітнього середовища є особливо актуальним у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

З метою створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти, організації безпечного освітнього середовища, зокрема в умовах військової агресії

Російської Федерації проти України 07 квітня 2023 року на засіданні уряду ухвалено **Концепцію безпеки закладів освіти** (розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 301-р. URL:<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-kontseptsii-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301>)

Реалізація Концепції підвищить ефективність превентивних заходів щодо запобігання та попередження вчиненню правопорушень в освітньому середовищі та створить безпечні умови навчання та викладання, комфортну міжособистісну взаємодію, що сприятиме емоційному благополуччю учасників освітнього процесу, відсутності будь-яких проявів насильства, забезпечивши при цьому достатньо можливостей для їх запобігання, а також дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

З метою забезпечення додержання конституційних прав та свобод дитини, гарантій з охорони дитинства, реалізації прав дітей на освіту, безпечне для життя і здоров'я освітнє середовище, збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління Указом Президента України від 25 травня 2020 року № 195 схвалена **Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі**. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>.

На виконання Розпорядження КМУ №2 174-р від 24.02.2023 року «Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі на 2023 рік» (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-%D1%80#Text>) пропонуємо в межах компетенції організувати виконання заходів у закладах освіти спрямованих на, зокрема:

формування в учасників освітнього процесу гігієнічних навичок та засад здорового способу життя, зокрема звичок здорового харчування, фізичної активності, безпечної комунікації;

упровадження принципу недискримінації, в тому числі конфіденційності щодо наявності будь-яких дискримінуючих ознак;

запобігання вживанню учнями, іншими учасниками освітнього процесу тютюну, алкоголю, наркотичних засобів, інших речовин із психоактивною дією, унеможливлення їх розповсюдження та вживання в закладі освіти та на прилеглих до нього територіях;

упровадження в закладах освіти програм із протидії проявам насильства та булінгу (цькування) і їх попередження;

проведення ефективних інформаційних кампаній для учасників освітнього процесу, спрямованих на популяризацію здорового та безпечного способу життя, вакцинації, профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, протидію поширенню серед дітей та підлітків звичок, небезпечних для їх фізичного або психічного здоров'я.

Рекомендуємо в роботі використовувати оздоровчі технології терапевтичного спрямування: арттерапія, піскова терапія, ігрова терапія, музична терапія, кольоротерапія, казкотерапія; організаційно-педагогічні технології:

планування освітнього процесу, що сприяє запобіганню перевтоми, гіподинамії та інших дезадаптаційних станів тощо.

Сьогодні дитина перебуває в стресовому стані тому потребує на **психологічну допомогу**. Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» за ініціативи першої леді України Олени Зеленської в рамках Національної програми з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки розроблено курс підвищення кваліфікації «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій».

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до статті 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників у питанні надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу» прийнято зміни до статті 51, якими в обов'язковому щорічному підвищенні кваліфікації педагогічних працівників шляхом перерозподілу кількості годин, передбачених для цього, виділено не менше 10 % загальної кількості годин на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у питанні надання психологічної підтримки учасників освітнього процесу. Прийняття відповідних змін зумовлено тим, що повномасштабна війна російської федерації проти України критично впливає на стан психологічного здоров'я учасників освітнього процесу та безпосередню організацію навчання.

Курс підвищення кваліфікації «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій» створено за моделлю змішаного навчання (blended learning), який включає: 10 мультимедійних уроків у міжнародному форматі SCORM. Додаткові матеріали та практичні тренінги допоможуть підвищити професійний рівень педагогічних працівників закладів освіти та опанувати сучасні технології першої психологічної допомоги за методичними посібниками Save the Children, а також ознайомити з рекомендаціями щодо перенаправлення Міжнародного Постійного Комітету (IASC).

Курс затверджений Вченою радою Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 5 від 29.06.2022) та отримав схвальний відгук Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), який вже успішно завершили 31 881 особа.

Взяти участь у зазначеному курсі можна за покликанням: <http://surl.li/esrpf>

Також у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» розроблено спецкурс підвищення кваліфікації для слухачів (освітян) очно- дистанційної форми навчання «Важливі навички у періоди стресу», на основі методики Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), який схвалено рішенням Вченої ради Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 2 від 01.03.2023).

Взяти участь у спецкурсі можна за покликанням: <https://hromada.academy/courses/praktichni-navichki-podolannya-stresu>

Разом з тим, рекомендуємо учителям під час уроку впроваджувати психологічні хвилини, які допоможуть здобувачу освіти впоратися зі стресом та його наслідками, емоційно налаштувати на урок, на плідну роботу, завдяки чому створюватиметься сприятлива атмосфера, яка дасть змогу дітям розслабитися, зняти емоційне напруження, відновити почуття безпеки та психоемоційного комфорту, що є

природним механізмом стабілізації. Регулярне впровадження психологічних хвилинок у зручний час та слушній нагоді допоможе здобувачу освіти стати більш спокійним, врівноваженим, а також дасть змогу краще зрозуміти свої почуття. Учитель має сам визначити, коли і у який час провести психологічну хвилинку.

Зазначені активності складаються зі 108 коротких, але ефективних відеотренінгів. Усі техніки, які демонструються у цьому спецкурсі, містяться у навчально-методичному посібнику «Психологічна хвилинка», який отримав гриф «Схвалено для використання у освітньому процесі» (рішенням експертної комісії з психології та педагогіки від 01.03.2023 протокол № 1) та розміщено за покликанням: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL4lmqF0LvYNEJk3uHhO9f7M8O6k7xH4Rb>.

Зазначені вище курси з психосоціальної допомоги розроблені за підтримки [Асоціації інноваційної та цифрової освіти](#), яка є провідною громадською організацією України у сфері освіти, у рамках всеукраїнського проєкту «Екосистема психологічної допомоги у сфері освіти» www.mentalhelp.in.ua.

Крім того, фахівцями Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» розроблено та розміщено на сайті спецкурс підвищення кваліфікації для слухачів (освітян) очно-дистанційної форми навчання «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу»:

<https://drive.google.com/file/d/1s9Wyzwq1WErmTcMiOF2Eh0dH5CLPuZc/view>.

Одним із важливих пріоритетів у діяльності закладів освіти є забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, які на сьогодні страждають від російської воєнної агресії. Нова реальність диктує нові правила життя. Одне з найважливіших завдань - оволодіння необхідними знаннями, потрібними для подальшої безпечної життєдіяльності. Учні мають знати правила безпеки, які допоможуть зберегти життя. Зокрема, які заборони та обмеження діють під час воєнного стану; що таке «тривожна валіза», як її зібрати, що туди покласти; як діяти під час повітряних тривог (що робити, якщо сигнал застав удома / на вулиці / в магазині тощо); як поводитися під час обстрілів; як надавати першу домедичну допомогу.

Державною службою України з надзвичайних ситуацій розроблено правила поведінки у разі виявлення вибухонебезпечних предметів «Загрози та небезпеки від вибухонебезпечних предметів». Вбачаємо за доцільне проведення із учасниками освітнього процесу просвітницьких заходів щодо питань мінної небезпеки і вибухонебезпечних предметів. URL: [Презентація PowerPoint \(dsns.gov.ua\)](#)

Формування та застосування учнями компетентностей, необхідних для здорового та безпечного життя, сприятиме досягненню глобальних цілей сталого розвитку, проголошених ООН (резолуція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1) і підтриманих Україною відповідно до Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

Подолання негативних явищ (булінг, домашнє насильство, кримінальні правопорушення).

Булінг (цькування) є однією із поширених форм насильства у дитячому середовищі. Особливої уваги потребують проблеми запобігання насильства та жорстокого поводження з дітьми в сучасному суспільстві, які зумовлені не тільки збільшенням фактів психічного, фізичного, сексуального насилля, а і небажанням соціуму відкрито розглядати це питання.

Частина 1 статті 16 «Конвенції про права дитини» передбачає, що жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або незаконного втручання в здійснення її права на особисте і сімейне життя, недоторканність житла, таємницю кореспонденції або незаконного посягання на її честь і гідність.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

Право дітей на захист від усіх форм насильства гарантується **статтями 28 і 52 Конституції України**, відповідно до яких **ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському, або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.**

Статтею 10 Закону України «Про охорону дитинства» встановлено, що кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканість та захист гідності.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії мобінгу (цькуванню)» від 16.11.2022 № 2759-IX передбачено, що керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та мобінгу (цькування).
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-20 - Text>

Нагадуємо, що наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.19 № 1646, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 за № 11/34394, затверджено Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядок застосування заходів виховного впливу.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20 - Text>

У разі, якщо права дитини порушені органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, необхідно звернутися до **Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на гарячу лінію: 0800-50-17-20** або електронну пошту: hotline@ombudsman.gov.ua.

Виховна робота має бути спрямована на формування ціннісного ставлення і судження у школярів, вміння вибудовувати доброзичливі й толерантні стосунки з учасниками освітнього процесу.

Законом України «Про освіту» термін «булінг» визначено як «моральне або фізичне насильство, агресія в будь-якій формі або будь-які інші дії, вчинені з метою викликати страх, тривогу, підпорядкувати особу своїм інтересам, що мають ознаки свідомого жорстокого ставлення». Варто зазначити, що найчастіше до булінгу вдаються в закладах освіти.

Відповідальність за булінг передбачена статтею 1734 Кодексу України про адміністративні правопорушення, яка при цьому застосовується

не тільки за вчинення, але й за приховування випадків булінгу.

З війною проблема булінгу не лише не викорінилася, а онлайн- цькування в закладах освіти набуває нових форм і проявів, зокрема, булінг із застосуванням засобів електронних комунікацій. Тривожна тенденція прояву поведінкової агресії та дій з цькування учасників освітнього процесу у процесі онлайн -навчання, їх усвідомленого наміру на заподіяння шкоди психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, незважаючи на виклики воєнного часу і зміну чинників безпекової ситуації в країні.

«Кібербулінг» чи «онлайн-булінг» стосується випадків вчинення цькування в освітньому середовищі саме в Інтернет-просторі з використанням мобільних телефонів, комп'ютерної техніки, інших пристроїв і засобів, через які здійснюється доступ до електронних комунікаційних мереж.

З метою профілактики булінгу (цькування) та кібербулінгу у закладах освіти рекомендуємо проводити просвітницьку роботу з батьками та законними представниками здобувачів освіти з питань профілактики насильства, булінгу, формування толерантної поведінки та вирішення конфліктних ситуацій мирним шляхом.

З даної проблематики на офіційних сайтах Міністерства освіти і науки України ([Корисні посилання щодо теми антибулінгу | Міністерство освіти і науки України \(mon.gov.ua\)](#)) та Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» ([Корисні посилання - Інститут модернізації змісту освіти \(imzo.gov.ua\)](#)) розміщена спеціальна рубрика: «Корисні посилання щодо теми антибулінгу».

Домашнє насильство під час війни - це поширене явище, яке стає ще більш небезпечним, ніж у мирний час. Попри повномасштабну війну, розпочату РФ на території України, проблема домашнього насильства не стає менш важливою. Війна, як і будь-яка екстремальна ситуація, лише загострює проблеми людей, які були й до цього. Зокрема, це стосується насильства в сім'ях. Низький рівень доходів, безробіття, втрата місця проживання - все це призводить до непорозумінь та негараздів у сім'ї та може перерости у насилля.

З метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації у сфері освіти, для всіх учасниць/учасників освітнього процесу, на всіх рівнях освіти шляхом запровадження змін у структурно-організаційному та змістовно- процесуальному аспекті розпорядженням КМУ № 1163-р від 20.12.2022 року схвалено Стратегію впровадження тендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затверджено Операційний план заходів на 2022-2024 роки з її реалізації.

URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-%D1%80#Text>

Домашнього насильства можна уникнути, якщо жертва не буде мовчати. Рекомендуємо розмістити на сайтах закладів освіти та донести в доступний спосіб до учасників освітнього процесу інформацію про те, куди звертатися у випадках домашнього насильства:

до Національної поліції за номером 102 та повідомити про факт насильства;

на Урядовий контактний центр 15-47, де цілодобово надаються інформаційні, психологічні та юридичні консультації чоловікам та жінкам, які постраждали від

домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або з питань загрози вчинення такого насильства та психологічної допомоги потерпілим від домашнього насильства жінкам, чоловікам, дітям;

до національної «гарячої лінії» з питань запобігання домашнього насильства, торгівлею людьми та гендерної дискримінації 0-800-500-335 або 116-123 (короткий номер з мобільного).

Нагадуємо, що **держава гарантує кожному громадянину право на отримання безоплатної правової допомоги** за номером Єдиного контактцентру **0 800 213 103** (цілодобово та безкоштовно у межах України зі стаціонарних та мобільних телефонів).

Важливо: діти мають право безоплатно отримати послуги адвоката (складання заяв, представництво в суді).

За правовою консультацією також можна звернутися, написавши повідомлення у месенджер [Facebook -сторінки](#) системи БПД, у публічний чат [Telegram-чат «Правова допомога протидії насильству»](#), де постраждали від домашнього насильства та свідки можуть отримати консультацію юристів щодо захисту своїх прав; у приватний чат системи БПД у Telegram або Viber, а також через мобільний застосунок «Безоплатна правова допомога».

З метою забезпечення комплексного інтегрованого підходу до протидії домашньому насильству та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від домашнього насильства, шляхом проведення превентивних заходів, ефективного реагування на факти домашнього насильства наказом Міністерства освіти і науки від 02.10.2018 № 1047 затверджено Методичні рекомендації щодо виявлення, реагування на

випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами. иЯБ:[Біір5://іш2О.доу.ца/2018/10/03/пака2-іпоп-уі4-02-10-2018-1047-рго-2аіуег42Ъеппіа-іпеіо4ус1ту1<Ъ-ге1<оіпеп4аі8іу-вЪсЪодо-ууіауІеппіа-геаЪиуаппіа-па-уурадку-дотавЪп-оЪо-павуІ-БІуа-і-угаіетодіі-редаЪоБісЪпукЪ-ргаІвіупукіу-іг-іпвЪуту-огЪапа/](#).

Пропонуємо педагогічним працівникам скористатися матеріалами з питань запобігання та протидії домашньому насильству, який розміщений на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». ЦКЛ [МрБУ/дгіуе.аооае.сот/Ше/д/1kdBNPKwOШWwoLNJ5RaJlvfro7oazd Uw/view](#)

Також на сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розміщено Перелік напрямів лекцій, курсів (спецкурсів), практичних занять, тренінгів щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників ІППО щодо запобігання та

протидії насильству.

иЯЕ:[Иі:іrv:/Mгіуе.а;ооа;1е.соіпЛііе/^ШЕрапЯЕхНуУЕ кРМКеМоС^НЪіТв НИпиМе^^](#)

Запобігання та профілактика кримінальних правопорушень.

Під час війни, коли усі категорії населення держави зазнають негативного впливу воєнних дій, великою небезпекою є потрапляння неповнолітніх у маргінальне середовище, у середовище схильне до девіантної поведінки. Нестійка психіка дитини не завжди зможе відрізнити піклування від насильства, наприклад, сексуального чи психологічного. Важливим є не лише попередження правопорушень неповнолітніми

особами, а й дотримання їхніх прав і можливість максимально безпечно розвиватися у суспільстві, недопущення зростання рівня злочинності серед неповнолітніх під час війни і облік тих, хто потрапив під негативний вплив осіб з непропорційною поведінкою на територіях де ведуться бойові дії.

Нині стан і тенденції злочинності неповнолітніх свідчать про нагальну потребу організації консолідованих і цілеспрямованих дій суспільства та держави щодо попередження такої злочинності, запобігання її розвитку та зростанню. Має бути сформовано чітку взаємодію всіх зацікавлених органів і служб на місцевому рівні. Педагогами потрібно вести тісну співпрацю з представниками органів ювенальної превенції волонтерами, центрами проживання тимчасово переміщених осіб для виявлення дітей, схильних до непропорційної поведінки, або таких, що потребують особливої соціально- психологічної адаптації. Важливою є суспільна солідарність і взаємодія усіх громадян.

Варто проаналізувати стан справ та посилити індивідуальну корекційну роботу з дітьми, які вже скоювали кримінальні правопорушення, та дітьми, які мають ознаки агресивної поведінки; проводити інформаційно-просвітницьку роботу з батьками та законними представниками дітей, схильних до протиправної поведінки.

Нагадуємо, що листом Міністерства освіти і науки України «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні» від 13.05.22 року № 1/5119-22 зосереджено увагу на тому, що одним із важливих пріоритетів в діяльності закладів освіти є профілактика шкідливих звичок та протиправної поведінки здобувачів освіти. URL: [Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні | Міністерство освіти і науки України \(mon.gov.ua\)](#)

При цьому інформуємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 689 затверджено Порядок проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/689-2019-%D0%BF#Text>

Звертаємося до департаментів (управлінь) освіти і науки обласних та Київської міської державної адміністрації організувати виконання та надати в межах компетенції Міністерству освіти і науки моніторингові показники, які містять інформацію про проведені у 2023/2024 навчальному році профілактичні заходи, спрямовані на зниження рівня вживання психотропних речовин, за формою згідно з додатком 7 зазначеної Постанови.

Інформацію надсилати на електронну адресу psyche-logos@ukr.net до 01 квітня 2024 року.

На сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розміщений перелік програм, а саме: профілактичних та/або корекційних програм для дітей у контакті із законом; навчальних програм для спеціалістів в галузі профілактики правопорушень серед дітей та роботи з дітьми у контакті із законом. ЦКК

<https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/korysni-posylannya/>

Пропонуємо перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників з основ психології та соціальної педагогіки, які були схвалені

для використання комісією з психології та педагогіки Науково- методичної ради МОН України. ЦКК <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi-pidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon>

Також пропонуємо **перелік просвітницько-профілактичних програм**: освітня програма «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації», профілактична програма «Школа і поліція», інформаційно-освітня протиалкогольна програма «Сімейна розмова», «Програма 15» профілактика ВІЛ-інфекції та підтримка психосоціального здоров'я в Україні, просвітницько-профілактична програма «Сприяння просвітницькій роботі «рівний-рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя», програма «Розвиток стресостійкості» за програмою «Безпечний простір», програма «Навчи дитину захищатись»: інтерактивні бесіди «Кіко та Рука», навчальна програма «Дорослішай на здоров'я», програма профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді «Будуємо майбутнє разом», програма виховної роботи з учнями щодо питань протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадська позиція» тощо.

На сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» розміщено Перелік програм щодо запобігання правопорушенням серед дітей за посиланнями: URL:https://docs.google.com/document/d/1iiQzAxFTFXdzVBaYu5OxcpqMz9_gxhmtzIsEJDisfnM/edit<https://docs.google.com/document/d/1zi31piwMLqRSioXpe5vFCkPd18SqsF2JbSYeOITyfgk/edit>, який постійно оновлюється та доповнюється.

Під час війни першочергове бажання - полегшити страждання людей. Інтереси довкілля відходять на другий план. Проте війна сильно впливає на природні ресурси, у тому числі й тварин. Непоправні втрати від війни вимірюються не тільки людськими життями, але й життями тварин. На жаль, необізнаність здобувачів освіти щодо правил поведінки з тваринами (як домашніми, так і безпритульними) також призводить до негативних наслідків (знущання над тваринами, зараження небезпечними хворобами, травмування та каліцтво дітей).

Відповідно до **статті 6 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження»** і ратифікованої в Україні Європейської конвенції про захист домашніх тварин та з метою покращення психологічного стану дітей під час війни, зняття емоційної напруги, виховання гуманного ставлення до тварин пропонуємо проведення різних видів виховної роботи у закладах освіти на тему «Гуманне та відповідальне ставлення до тварини»: урок доброти, конкурси, акції, флешмоби тощо.

Проведення освітньо-виховних заходів присвячених тваринам є актуальними та потрібними в наш час. Такі заходи є не лише антистресовими для школярів, але й дарують відчуття єдності у площині добра, ознайомлюють учнів із сучасними підходами догляду за домашніми тваринами, гуманними методами розв'язання проблеми безпритульних тварин та виховують одні з головних людських якостей - добро, відповідальність, гуманність та альтруїзм. Саме ті якості, яві відрізняють цивілізоване суспільство від суспільства невігластва та дикунства.

Пропонуємо розроблені та апробовані благодійною організацією «Благодійний фонд «Щаслива лапа» («Happy paw») тематичні методичні матеріали (конспекти виховних занять, вікторини, квести, онлайн ігри, пізнавальні відеоматеріали, аудіоказки) викладені у вільному доступі. Зокрема, методичний посібник «Гуманне та

відповідальне ставлення до тварин» схвалений для використання у закладах загальної середньої освіти Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України №22.1/12-Г-454 від 02 липня 2018 року). URL:[Методичні матеріали | Harry Raw](#)

Злагоджена та спільна пропедевтична робота навчальних закладів, служб у справах дітей, департаментів освіти та науки, правоохоронних органів, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді щодо попередження правопорушень та злочинів, готовність прийти на допомогу дитині, підлітку є запорукою збереження морального здоров'я нашого суспільства.

Вивчення та популяризації кращих педагогічних практик.

З метою вивчення та популяризації кращого педагогічного досвіду на офіційному сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» створено банк даних досвіду виховної роботи, який постійно оновлюється. Радимо закладам освіти України під час проведення виховних заходів використовувати представлені матеріали:

<https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/bank-dosvidu-vihovnoyi-roboti/>.

Нагадуємо, щодо оновлення розділу «Банк досвіду виховної роботи» офіційного вебсайту Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» необхідно до 01 жовтня 2023 року надати відповідну інформацію. URL: [Лист ІМЗО від 28.04.2023 № 21/08-680 “Про надання інформації щодо проведення просвітницьких заходів” - Інститут модернізації змісту освіти \(imzo.gov.ua\)](#)

Для належної організації роботи звертаємо увагу на: **нормативно-правову базу з питань виховної роботи**, яка знаходиться на офіційному сайті Інституту модернізації змісту освіти URL:<https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/normativna-baza-pozashkilnovi-osviti-ta-vihovnoyi-roboti/>;

перелік рукописів, які схвалені для використання у закладах загальної середньої освіти науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/vihovna-robota-shvaleni-rukopisi/>;

Відзначення пам'ятних та ювілейних дат.

У планах роботи закладів освіти необхідно передбачити проведення тематичних годин спілкування, зустрічей, бесід, лекцій, семінарів, тематичних виставок, засідань круглих столів, науково-практичних конференцій, літературних вечорів, поетичних годин тощо щодо відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат 2023/2024 навчального року.

Вересень 2023

- 1 вересня - День знань;
- 2 вересня - День закінчення Другої світової війни;

10 вересня - День пам'яті жертв фашизму; 130 років із дня народження Олександра Петровича Довженка (1894-1956), геніального українського кінорежисера, видатного письменника і публіциста, класика світового кінематографа;

13 вересня - 150 років із дня народження Дениса Лукіяновича (1873-1965), письменника, літературознавця;

22 вересня - День партизанської слави України;

29 вересня - День пам'яті трагедії Бабиного Яру.

Жовтень 2023

1 жовтня - День захисників і захисниць України;

13 жовтня - 100 років із дня народження Михайла Сікорського (1923-2011), історика, краєзнавця, музеєзнавця, Героя України;

18 жовтня - Україна увійшла до Ради Європи;

28 жовтня - День визволення України від фашистських загарбників.

Листопад 2023

25 листопада - День пам'яті жертв голодомору;

27 листопада - 160 років із дня народження Ольги Кобилянської (1863-1942), письменниці, громадської діячки;

29 листопада - 200 років із дня народження Матвія Номиса (справжнє прізвище - Симонов) (1823-1901), етнографа, фольклориста, письменника, педагога, видавця.

Грудень 2023

4 грудня - 200 років із дня народження Івана Гушалевича (1823-1903), письменника, громадського діяча;

9 грудня - Міжнародний день пам'яті жертв злочинів геноциду, вшанування їхньої людської гідності і попередження цих злочинів;

160 років із дня народження Бориса Грінченка (1863-1910), громадського діяча, письменника, педагога, літературознавця, лексикографа, етнографа, історика, публіциста, упорядника і видавця «Словника української мови»;

14 грудня - День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

22 грудня - 190 років із дня народження Марка Вовчка (справжнє ім'я та прізвище - Марія Вілінська) (1833-1907), письменниці, перекладачки, етнографині.

Січень 2024

9 січня - 100 років із дня народження Параджанова Сергія Йосиповича (1924 - 1990), вірменського і українського кінорежисера, народного артиста УРСР, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка;

20 січня - День вшанування захисників Донецького аеропорту в Україні;

22 січня - День Соборності (день Злуки);

29 січня - День пам'яті Героїв Крут.

Лютий 2024

12 лютого - День Червоної Руки (відзначається на рівні ООН з 2002 року як день пам'яті дітей-солдатів, яких втягують в участь у війнах і збройних конфліктах);

20 лютого - День Героїв Небесної Сотні;

22 лютого - Міжнародний день підтримки жертв злочинів;

24 лютого - Початок війни Росії проти України;

25 лютого - Перший офіційний Державний герб України.

Березень 2024

17 березня - Створено Українську Центральну Раду в 1917.

Квітень 2024

4 квітня - День створення НАТО;

5 квітня - Перша конституція;

10 квітня - Міжнародний день руху Опору (в пам'ять і честь усіх, хто протистояв фашизму на окупованих територіях за часів Другої світової війни);

11 квітня - Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів;

18 квітня - День пам'яток історії та культури; Міжнародний день пам'яток та історичних місць;

26 квітня - Міжнародний день пам'яті Чорнобиля; Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф (Міжнародний день пам'яті про чорнобильську катастрофу);

28 квітня - Міжнародний день пам'яті всіх жертв праці (Міжнародний день пам'яті трудящих);

29 квітня - День пам'яті всіх жертв застосування хімічної зброї.

Травень 2024

4 травня - Міжнародний день пожежників;

8 травня - День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; День пам'яті та примирення в Україні; Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни;

9 травня - Другий день пам'яті і примирення (ООН: Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни відзначаються щорічно згідно з Резолюцією Генеральної Асамблеї № Л/КБ8/59/26 від 22 листопада 2004 року);

14 травня - День пам'яті українців, які рятували євреїв;

18 травня - День скорботи і пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу;

19 травня - День пам'яті жертв політичних репресій; День пам'яті померлих від СНІДу;

23 травня - День Героїв в Україні.

Червень 2024

4 червня - День пам'яті дітей, загиблих в результаті збройної агресії Російської Федерації проти України;

11 червня - Всесвітній день пам'яті домашніх тварин (дата на 2024 рік. Проводять у другий вівторок червня);

13 червня - День визволення Маріуполя від російських окупантів;

22 червня - День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні.